Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen (Voorjaarsnota)

Datum 29 juni 2023
Locatie Stadhuis
Verslag door F. van Vlodrop (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

Geen informatie gekregen; aanwezigen overgenomen van een vorig verslag; alleen de voorzitter en de wethouders zijn aangepast.
De voorzitter, dhr. Van Steeg), de wethouders, mevrouw Schilderman, mevrouw Oosters, mevrouw Van Hooijdank en de heer De Vries

Afwezigen

-

Verslag commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen (Voorjaarsnota)

_____ 1
Verslag openbare vergadering Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen (Voorjaarsnota) 1
Aanwezigen 1
Afwezigen 1
1. Opening en mededelingen 1
2. Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023 2

1. Opening en mededelingen

De voorzitter heropent de vergadering over de Voorjaarsnota van de commissie EDVW en heet iedereen van harte welkom. Er is geen behoefte om de geheime bijlagen te bespreken. Er zijn geen mededelingen. De fractie van BIJ1 is afwezig. De commissie is ermee akkoord gegaan dat wethouder Streefland niet aanwezig is bij deze bespreking.

2. Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023

De voorzitter geeft het woord aan de fracties.

De heer Te Hoonte (VVD) is teleurgesteld dat het elektriciteitsnet aan het maximum zit. Dat zorgt nu voor concrete problemen. Daar moeten oplossingen voorkomen. Het college gaat daar samen met partners aan werken. De VVD daagt het college uit om te kijken of de plannen van de gemeente wel innovatief genoeg zijn. De fractie denkt dat ook extra investeren in buffering nodig is, niet alleen batterijen, maar ook met andere toepassingen zoals de omzetting naar waterstof of naar warmte.
Er zijn in de voorjaarsnota bedragen opgenomen voor toekomstige investeringen in netwerkpartijen. De VVD wil dat de raad (op een later moment) zelf beslissingen neemt.
De energiemaatregelen zijn allemaal opgenomen in de begroting, conform de wens van de VVD. Het is goed dat de panden worden aangepakt omdat daar geld voor gereserveerd. De fractie hoopt dat de verantwoording blijft via vastgoed.
Magazijn Zon is weliswaar niet expliciet, maar toch opgenomen in de voorjaarsnota. De wethouder heeft daar nu een raadsbrief over toegezegd. De VVD stelt voor om er nu alvast het geld voor te reserveren en later inhoudelijk over het voorstel Magazijn Zon te spreken.
De VVD steunt het plan om geld vrij te maken voor het oplossen van het probleem van bijplaatsingen. De fractie stelt voor om binnen de bestaande middelen voor communicatie te communiceren dat bijplaatsingen niet toegestaan zijn en hoe afval dan wel moet worden aangeboden.
In de jaarstukken is het programma circulair opgenomen. Het opgeleverde stuk zou in de toekomst een bijlage zijn bij een nieuw op te stellen beleidsstuk van het college. Spreker kon die tekst niet goed volgen. Het gaat om vraag 302. Hij ziet uit naar behandeling van het stuk in de raad en naar de resultaten van de inzet van het EU-geld.
De fractie vraagt opheldering over het beleidskader voor emissieloos vervoer. De fractie heeft verder vragen gesteld over de snellaadpalen.

Mevrouw Meerdink (VVD) merkt op dat de woningnood nog steeds hoog is. Dat raakt veel groepen mensen in de stad. Jongvolwassenen moeten noodgedwongen bij hun ouders blijven wonen. Studenten kunnen geen kamer vinden. Starters kunnen geen eerste woning kopen. En ook gezinnen en ouderen hebben het moeilijk.
Vragen van de VVD hierover zijn al besproken in de commissie Ruimtelijke Ordening. De fractie denkt dat er nog meer woonruimte kan worden toegevoegd door het omzetten en splitsen woningen gemakkelijker te maken. Wat is de stand van zaken van het omzetting- en spiltsingsbeleid?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vindt het belangrijk dat de gemeente alles op alles zet om de klimaatcrisis aan te pakken. De gemeente moet breed kijken naar alle mogelijkheden om duurzame energie op te wekken. De fractie kijkt uit naar de klimaatvisie van het college, waarin zoekgebieden worden vastgelegd.
In de voorjaarsnota staan extra investeringen om werk te maken van de energietransitie met investeringen om ruimte te maken op het elektriciteitsnet en maatregelen om de energiearmoede tegen te gaan. De gemeente gaat deelnemen aan warmte- en elektriciteitsnetwerken. GroenLinks ziet uit naar de bespreking van het betreffende raadsvoorstel. Deze noodzakelijke voorzieningen mogen niet worden overgelaten aan de markt.
Een leefbare en gezonde stad heeft schone lucht. Utrecht voldoet al aan de wettelijke normen op het gebied van luchtkwaliteit, maar GroenLinks vindt dat om de adviezen van de WHO te kunnen realiseren, de stad nog grote stappen moet zetten. De fractie kijkt dan ook uit naar het maatregelenpakket Lucht, maar heeft nu al enkele wensen. 23% van de luchtverontreiniging wordt veroorzaakt door particuliere houtstook. Dat moet worden aangepakt. Daartoe heeft de fractie samen met de Partij voor de Dieren een initiatiefvoorstel ingediend. Onderdeel van het voorstel is een communicatiecampagne over de schadelijke effecten van houtstook. Daarmee moet het college op korte termijn starten om de inwoners bewust te maken van dit thema. GroenLinks stelt verder voor om houtstookvrije wijken te bouwen. Bij nieuwe wijken kun je al vanaf de bouwstart aandacht schenken aan schone lucht door huizen te bouwen zonder rookkanaal. GroenLinks roept de wethouder op om dat met de ontwikkelaars te bespreken.

De heer Te Hoonte (VVD) weet dat al veel huizen in Utrecht worden gebouwd zonder rookkanaal, omdat ze bijvoorbeeld gebruikmaken van stadsverwarming. Maar soms bouwen particulieren zelf een rookkanaal. Wil GroenLinks dat verbieden?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) beaamt dat particulieren soms zelf een rookkanaal bouwen. Daarvoor biedt de Omgevingswet uitkomst. In het Omgevingsplan kun je vastleggen dat houtstook in de wijk verboden is. GroenLinks vraagt het college om dat op te nemen in de plannen.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat houtstook (bijvoorbeeld van pallets) tegenwoordig geldt als duurzame energie. Heeft dit onderwerp voor GroenLinks een hoge prioriteit bij de invoering van de Omgevingswet? Dan moet het ook in bestemmingsplannen worden opgenomen, waar vervolgens iedereen op kan reageren.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) beaamt dat er eerst beleid moet worden geformuleerd voordat je zaken kunnen opnemen in een Omgevingsplan. Zij kondigt aan de wethouder daarop te blijven bevragen.

De heer Usta (DENK) wil weten of GroenLinks houtstook permanent wil verbieden of slechts op aangewezen plekken wil toestaan.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) benadrukt dat het voorstel gaat over nieuw te bouwen wijken. Daar mag geen ruimte meer zijn voor rookkanalen in huizen.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) benadrukt dat de mens om de aarde leefbaar te houden, zuinig moet zijn op de grondstoffen. Daarvoor wordt de raad eind dit jaar de beleidsnota Circulair voorgelegd. Een doorn voor GroenLinks is de grote hoeveelheid verpakkingen. Daarbij zijn bedrijven aan zet. De fractie vraagt het college dan ook om in de nieuwe nota verregaande maatregelen, bijvoorbeeld in het eigen inkoopbeleid, te nemen om het gebruik van pakkingen te reduceren. Winkeliers moeten worden gestimuleerd om daar hun leveranciers op aan te spreken.
Op 1 juli 2023 gaat de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid in. Zij worden dan verantwoordelijk gemaakt voor het terughalen van textiel met als doel 10% hergebruik in Nederland. De bestaande infrastructuur met de ondergrondse containers kent een groot risico, namelijk vervuiling van het textiel. GroenLinks denkt dat kringloopwinkels hierin een rol kunnen spelen.
In de voorjaarsnota staat dat wat betreft het toekomstige woningbouwproductie de geplande projecten in 2024 en 2025 worden gemonitord. Het is voor GroenLinks echter niet duidelijk wat de stand van zaken is van die projecten. Er schijnt, ook na ambtelijke navraag, geen zicht te zijn op het aantal verkochte woningen. Ontwikkelaars gaan pas bouwen als 70% van de woningen is verkocht. Daarmee komen ook maatschappelijke voorzieningen en sociale woningbouw in gevaar. Daarom vraagt GroenLinks inzage in de verkoop van woningen en alle projecten die tussen nu en 2025 zijn gepland.
De Woningbouwimpuls is een project van het Rijk om de bouw van betaalbare woningen voorrang te geven. Dat heeft ook Utrecht extra woningen opgeleverd. Hoeveel projecten in Utrecht komen in aanmerking voor de vierde tranche?

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat de onderwerpen die GroenLinks aansnijdt gaan over het realiseren van projecten. Dat is onderwerp van RO. Dat is eerder afgerond.

De voorzitter ziet uit naar de reactie van het college.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) legt uit dat bij de bespreking van betaalbare woningen, natuurlijk ook gesproken wordt over projecten. Hij probeert dat zo strikt mogelijk te scheiden, maar dat is niet altijd mogelijk.
Ontwikkelaars zijn vanwege de stijgende bouwkosten huiverig om te starten. De sector heeft echter eerder hoge winsten gerealiseerd en nu wordt de gemeente gevraagd om projecten vlot te trekken. Dat is bij de vorige woningcrisis ook al het geval geweest. Daarom wil GroenLinks dat het ingezette gemeenschapsgeld, in de vorm van een lening, ook weer terugkomt.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat dit onderwerp letterlijk in de vorige commissie is besproken.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) deelt mee dat de bespreking van dit onderwerp is afgestemd met de woordvoerders van GroenLinks.

Mevrouw Zwinkels (CDA) heeft ook moeite met de behandeling van deze onderwerpen in deze commissie. Het CDA heeft op basis van informatie uit de app ervoor gekozen om dat in een andere commissie te bespreken. Nu dreigt weer dezelfde discussie als vanmiddag.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) benadrukt dat het niet gaat om het geheime deel. Hij doet een geheel ander voorstel.

De voorzitter roept op om binnen de lijnen te blijven van deze commissie.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) herhaalt dat gemeenschapsgeld in de vorm van een lening moet worden verstrekt. Als het project binnen vijf jaar winst oplevert, moet de lening worden terugbetaald.
GroenLinks wil de ambities op het gebied van betaalbaarheid, duurzaamheid en vergroening in stand houden. Daarbij zijn ook groene tuinen van belang. Echter, als huurders verhuizen, trekken de corporaties geheel tegen de afspraken in de tuinen leeg en worden ze betegeld. Spreker kondigt aan daar schriftelijke vragen over te stellen. GroenLinks ziet tot slot uit naar de prestatieafspraken en vraagt de wethouder naar de stand van zaken.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt om de ambities op het gebied van betaalbare koop en middenhuur apart te benoemen in de woonvisie.
Het college gaat flink investeren in de aanpak van de netcongestie. De netbeheerder ziet echter geen rol voor de gemeente. Waar gaat het college het geld aan besteden? Het CDA denkt zelf aan maatregelen die de congestie op korte termijn aanpakken.
Voor het verduurzamen van woningen komen nu allerlei maatregelen samen met Europese, landelijke en provinciale bijdragen. Het CDA ziet uit naar een samenhangend en herkenbaar pakket met bijvoorbeeld mogelijkheden om samen te isoleren. Daarbij moet met participatie de kracht van samenleving worden benut. Met bijvoorbeeld een fonds kunnen naast de koplopers ook de grote middengroep in samenwerking met maatschappelijke organisaties worden gesteund.
Het CDA is blij met het Upcycle Centre Utrecht, een vorm van circulair ondernemerschap. De fractie sluit zich aan bij de bijdrage van GroenLinks over het recyclen van textiel. Het is verder jammer dat er ook bezuinigingen zijn ingepland op het gebied van duurzaamheid, zoals bezuinigingen op verduurzaming van het stadskantoor en bedrijventerreinen. Wat betekent dat voor de huidige plannen?
Op het gebied van het verwerken van afval treedt er een vertraging op door het faillissement van een ondernemer. Er was eerder 3 miljoen euro gereserveerd voor vervangingsinvesteringen. Dat bedrag wordt nu niet meer opgevoerd. Wat is daarvan de reden?

De heer Peters (D66) ziet dat de gemeente goed bezig is op het vlak van duurzaamheid en energie met onder andere een door de wol geverfde wethouder. Maar de fractie heeft ook zorgen, suggesties en vragen.

- De fractie vraagt aandacht voor bewonersinitiatieven en het stimuleren van energiecollectieven. Dat moet duidelijker en beter. Initiatieven moeten daartoe in de opstartfase beter worden begeleid. Inwoners moeten ook sneller duidelijkheid krijgen over de slaagkans van hun initiatief. D66 pleit voor het opstellen van een afwegingskader met zaken die de raad belangrijk vindt. Voor de fractie zijn dat zaken als sneller duidelijkheid over de slaagkans en duidelijkheid over de verschillende afwegingfactoren als duurzaamheid, kosten, maar ook draagvlak.
- Komend jaar moet een aantal grote keuzes worden gemaakt met de nodige financiële gevolgen, bijvoorbeeld over een stedelijk energiebedrijf en het eigendom van warmtebedrijven. Dat vraagt om een - nu nog niet aanwezige - duidelijke visie en strategie. D66 vraagt dan ook om een strategische visie met doelstellingen, de rol van de gemeente en de voordelen voor de gemeente.
- Ook D66 maakt zich net als bijvoorbeeld Tennet, zorgen over de netcongestie. Nieuwe bedrijven en zelfs duurzame energieprojecten komen nu op de wachtlijst, terwijl wachten het laatste is wat je in deze crisis moet doen. Het college doet veel onderzoek, maar dat duurt nu al meer dan een half jaar. D66 roept de wethouder daarom op om deze zomer nog een plan van aanpak op te stellen met mogelijke acties die de gemeente kan ondernemen, inclusief een prioritering. De fractie vraagt ook om een risicoanalyse van de mogelijke scenario's met risico's voor de stad, de woningbouw en bijvoorbeeld duurzame energieopwekking. Ook moet in kaart worden gebracht hoe en of de eventuele risico's kunnen worden opgevangen. De fractie vraagt

de wethouder ook om aandacht, naast voor aansluitingen van grootverbruikers, voor aansluitingen van kleinverbruikers met bijvoorbeeld het stimuleren van Zon op Dak en warmtepompen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) kan zich deels vinden in de inbreng van D66. Ook het CDA is op zoek naar oplossingen voor netcongestie en de rol van de gemeente daarin. Aan welke maatregelen denkt D66?

De heer Peters (D66) legt uit dat inwoners met behulp van zonnepanelen zelf energie kunnen opwekken voor hun warmtepomp. Dat draagt dan niet bij aan de netcongestie in tegenstelling tot de grootschalige projecten.

Mevrouw Zwinkels (CDA) heeft in een artikel gelezen dat je hiermee de problemen niet oplost. Stedin stelt, als enige optie voor de rol van de gemeente, voor om de bezwaarprocedures te verkorten.

De heer Peters (D66) is ook voorstander van onderzoek naar het versnellen van procedures. Het bewuste artikel ging over plaatsen warmtepompen. Die kunnen met de netcongestie in de toekomst niet meer worden gegarandeerd. Als ze van elektriciteit worden voorzien door eigen zonnepanelen, hoeven ze niet meer op het net aangesloten worden. Daarom vraagt de D66 aandacht voor Zon op Dak.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat warmtepompen niet aanstaan als de zon schijnt. Hij vindt het dan ook geen oplossing voor de congestie. Hij hekelt verder de opdrachten van D66 aan het college als een plan van aanpak, een afwegingskader en dergelijke, terwijl er een urgent probleem op het net is. Wat moet het college voor D66 als eerste gaan doen?

De heer Peters (D66) is op zoek naar meer grip op de problematiek. Het college moet op de eerste plaats duidelijkheid geven over mogelijke scenario's en bijbehorende acties.

De heer Te Hoonte (VVD) pleit op de eerste plaats voor meer buffercapaciteit. Daarmee wordt het net bestendiger.

De heer Peters (D66) prijst de inbreng van de VVD. Daar kan de fractie van D66 zich voor een groot deel bij aansluiten. Het is een mooie aanvulling op de voorstellen van D66.
D66 wil conform het coalitieakkoord de organisatie van vastgoed verder op orde brengen. Daarin worden in de voorjaarsnota stappen gezet met aanbevelingen uit het rekenkamerrapport. D66 ziet uit naar de eerste resultaten in 2024.
Na de zomer legt het college de nota Utrecht Circulair voor aan de raad. De gemeente Rotterdam werkt op dat gebied samen met diverse partijen aan concrete oplossingen voor de problemen waar circulaire ondernemers en fabrieken tegenaan lopen. Andere gemeenten kunnen zich daarbij aansluiten.

De heer Koning (D66) gaat in op het onderwerp wonen. D66 sluit zich aan bij de opmerkingen van de VVD over omzetten en splitsen en over hospitaregelingen om zo meer woningen te creëren. Wat is de stand van zaken van de inzet van het fonds Betaalbare Koop? Er ligt 3 miljoen euro op de plank voor 2023, maar het is onduidelijk hoe dat bedrag dit jaar, nu er een grote wooncrisis is, wordt ingezet. Wordt dat bedrag volledig ingezet voor het betaalbaar maken van woningen?

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) sluit zich aan bij de opmerkingen van GroenLinks over houtstook, over een goede communicatie en over de bouw van houtstookvrije wijken. De fractie vraagt de wethouder ook om dieren en natuur te beschermen tegen natuurbranden door een verbod op barbecues en kampvuren in natuurgebieden als Amelisweert en in parken.
De gemeente moet nog steeds gas inkopen, omdat zij geen voortgang boekt op het gebied van duurzaam gemeentelijk vastgoed. Ook nu, na het contract met Gazprom, wordt weer gestuurd op de laagste prijs. Het college stelt alleen kunnen sturen op gas met CO_2- compensatie op basis van de laatste prijs. De Partij voor de Dieren pleit voor sturing op duurzaamheid. Gasleveranciers kunnen ook duurzamere keuzes maken. Wat zijn de mogelijkheden? De fractie pleit er ook voor om eerder in het traject aandacht te schenken aan duurzaamheid.

De heer Peters (D66) weet dat een aantal gemeenten via omstreden duurzame projecten CO_2 compenseren.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) kom daar in zijn bijdrage op terug. Op welke manier kan de gemeente bij de inkoop van gas wel sturen op duurzaamheid?
De gemeente compenseert het gebruik van grijs gas met een Turks windmolenpark. Het onderzoeksprogramma Pointer heeft daar kritiek op. Zo kost deze compensatie slechts een schijntje, waardoor daadwerkelijk compenserende projecten niet van de grond komen. Utrecht compenseert slechts voor een bedrag van 22.500 euro per jaar. Ook wordt compensatie gezocht bij schimmige projecten, zoals blijkt uit het onderzoek van Pointer. Het programma noemt het voorbeeld van een Turks windmolenpark. Is de wethouder tevreden met de huidige CO_2-compensatie? De Partij voor de Dieren heeft ooit voorgesteld om groen gas in te kopen en CO_2 te compenseren via een lokale bank. Dat is echter nooit van de grond komen.
Het Rijk compenseert de gemeenten die een Gazprom-contract hebben moeten afkopen. Het college gaat uit van een reële compensatie van 1,7 miljoen euro voor 2023. Is dat afdoende? Wellicht is het te weinig voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Het zou logisch zijn om dat geld voor dat doel in te zetten, zodat de gemeente straks minder gas hoeft in te kopen.
Het college gaat de raad een klimaatvisie voorleggen. Daarin gaat het ook in op voedsel. In Utrecht zijn verschillende bedrijven met een groot aantal dieren. Die dragen bij aan de uitstoot van stikstof en hebben een negatieve impact op de klimaat. Kan dit meegenomen worden in de klimaatvisie of in een ander plan?

De heer Peters (D66) wil weten welke rol de gemeente hierin kan spelen.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) legt uit dat het verzoek past in het landelijk beleid om de veestapel te reduceren, zeker in de buurt van kwetsbare natuur. Het is de moeite waard om Amelisweerd te beschermen tegen de uitstoot van boerenbedrijven in de omgeving door het aantal dieren te verminderen.
In het coalitieakkoord is opgenomen dat wordt ingezet op afspraken met boeren over een meer inclusieve manier van werken. Wat de stand van zaken?
De heer Van Heuven deelt mee dat met het in de ban doen van de wegwerpbekers, in Utrecht met de Billy-cup, al bijna 17.000 wegwerpbekers zijn bespaard. Wanneer doet Utrecht ook de wegwerpbekers bij de koffieautomaten in de ban? Haalt de stad de termijn van 1 januari 2024?

De heer Peters (D66) merkt op dat plastic verpakkingen al vanaf 1 juli 2023 niet meer gebruikt mogen worden.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) begrijpt daaruit dat de stad nog twee dagen heeft om deze maatregel te nemen.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt in het kader van het onderwerp wonen naar de stand van zaken van handhaving. Is het budget voldoende voor het uitvoeren van de ambities? De grote opgaven zijn tijdelijk wonen en woningen voor kwetsbare doelgroepen. Organisaties in het sociale domein geven aan dat zij het woonprobleem moeten oplossen. Mensen kunnen gewoon niet uitstromen. Als dat goed wordt gedaan, betekent dat ook meer uitstroom bij de jeugd en dat er minder kinderopvang nodig is. Dat verlicht ook de druk op de financiën. De PvdA heeft eerder een voorstel gedaan voor een extra locatie. Spreker was verbaasd hoe stroef dat ging in een raad die graag aan het stuur wil zitten.
Bij de update van de prestatieafspraken is voor de PvdA de verkoop van sociale huurwoningen belangrijk. Dat moet echt ophouden. Wat is de stand van zaken van de prestatieafspraken?
De PvdA heeft eerder aandacht gevraagd voor schimmelwoningen. De fractie werkt nu aan schriftelijke vragen over het Hedderplein waar de problematiek maar voortduurt. Daar worden inmiddels al tien jaar vragen over gesteld in deze raad. Kan de wethouder een update geven van de aanpak?
In de voorjaarsnota is weinig aandacht voor de wijkaanpak, terwijl die aanpak van groot belang is voor de crisis die in het coalitieakkoord benoemd en om ongelijkheid tegen te gaan. Recent is een raadsbrief verstuurd over scheidslijnen in Utrecht. Daarin wordt aangetoond hoe belangrijk die aanpak is voor de stapelende problematiek. Wat is de stand van zaken? Kan dit onderwerp standaard worden opgenomen in de planning- en controlcyclus?

Mevrouw Zwinkels (CDA) steunt de aandacht voor de wijkgerichte aanpak. De fractie heeft echter niet zeer behoefte aan nieuwe updates. Dat is laatst besproken en daar komt binnenkort meer informatie over. De fractie mist wel een post wijkgerichte participatie in de voorjaarsnota met financiële cijfers en aandacht voor effectiviteit.

De heer Van der Zweth (PvdA) geeft de voorkeur aan opname van dit onderwerp in de planning- en control-cyclus met relaties met (budgetten uit) andere programma's en inzicht in hoe zaken met elkaar samenhangen. Daarmee krijgt de raad inzicht in de voortgang van de wijkaanpak in relatie tot al die andere programma's.

Mevrouw Zwinkels (CDA) leest in de voorjaarsnota dat er jaarlijks een raadsbrief over de nota wijk- en buurtaanpak wordt gedeeld. Het CDA heeft graag inzicht in de financiële cijfers van de wijkaanpak en wil participatie beter in zicht te krijgen.

De heer Van der Zweth (PvdA) is blij met die jaarlijkse brief, maar ziet graag in de planning- en controlcyclus de samenhang met de financiële cijfers en de samenhang met de grote budgetten die vergelijkbare doelen nastreven. Hij denkt dat die wensen overeenkomen met die van het CDA.

Mevrouw Zwinkels (CDA) werkt graag mee aan het voorstel van de PvdA.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt de wethouder slechts toe te zeggen om dit onderwerp op te nemen in de planning- en controlcyclus.

De heer Cornielje (PvdA) gaat in op de aanpak van de klimaatcrisis. Daaraan zit een innovatieve kant, maar ook een pijnlijke andere kant. Want niet iedereen plukt de vruchten van de maatregelen. De wijk Zuid-West is twee keer zo groot als de binnenstad, maar in de binnenstad worden meer energie-adviezen afgenomen. Er zijn talloze subsidies op zonnepanelen, warmtepompen en groene daken. Maar je hebt er niets aan als je een huurwoning hebt. Wat moeten mensen die geen elektrische auto kunnen betalen met laadpalen?
De jonge generatie is de dupe van gebrek aan actie. Maatregelen zijn hard nodig, maar er moet ook aandacht zijn voor de mensen die de rekening moeten betalen. Het gaat vaak om mensen met een laag inkomen. De PvdA stelt dan ook voor om klimaatrechtvaardigheid als pijler te benoemen in de nog op te stellen klimaatvisie. De gemeente moet regelingen actief aanbieden en nadenken over energiearmoede.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) wil weten of dit alles nu nog niet gebeurd. Ze verwijst naar de isolatie-actie. Mensen met lage inkomens hebben actief een aanbod gekregen om hun huis te isoleren. In de voorjaarsnota zijn middelen gereserveerd om de energiearmoede aan te pakken en er is toegezegd dat de ontwikkelingen worden gemonitord. Verder denkt de wethouder na over mogelijkheden om zonnepanelen beschikbaar te maken voor mensen met weinig geld.

De heer Cornielje (PvdA) is blij met de actieve benadering voor het isoleren van het huis. Hij beaamt dat de gemeente stappen in de goede richting zet, maar veel subsidieregelingen worden alleen benut door mensen met een eigen huis. Hij herhaalt het voorbeeld van de wijk Zuid-West waar veel minder gebruik wordt gemaakt van energie-adviezen. Hij roept op om actief te werken aan klimaatrechtvaardigheid.

De heer Te Hoonte (VVD) verwijst naar ongelijk investeren voor gelijke kansen, waardoor bijvoorbeeld elektrische auto's op den duur goedkoper kunnen worden. Dat is het mooie van hoe economie werkt. Het zou oneerlijk zijn als mensen met weinig geld investeringen op dat vlak moeten doen.

De heer Cornielje (PvdA) wil voorkomen dat de gemeente de mensen die al veel geld hebben, massaal gaat subsidiëren, terwijl er mensen zijn die geen geld hebben om hun huis te isoleren.

De heer Te Hoonte (VVD) vindt dat de PvdA dan enkele eisen op het gebied van duurzaamheid moet laten varen. Er is geen budget om de hele stad te voorzien van elektrische auto's op kosten van de gemeente.

De heer Cornielje (PvdA) stelt vast dat de VVD wel mensen met hoge inkomens wil subsidiëren voor de aanschaf van elektrische auto's, maar geen geld beschikbaar wil stellen voor mensen met lage inkomens.

De heer Te Hoonte (VVD) bestrijdt die stelling. Het is juist fijn dat mensen die meer geld te besteden hebben, dat uitgeven aan het verduurzamen van de stad. De eigenaar betaalt zelf het grootste deel van de elektrische auto.

De heer Cornielje (PvdA) beaamt dat laatste, maar benadrukt dat het klimaatbeleid vaak minder voordelen heeft voor mensen met lage inkomens. Daar moet de gemeente zich bewust van zijn. Als klimaatrechtvaardigheid centraal staat, kan de klimaatcrisis op een sociale manier worden aangepakt waarbij iedere Utrechter kan worden meegenomen.

De heer Peters (D66) wil weten of de PvdA vindt dat de gemeente te weinig doet voor mensen met lage inkomens.

De heer Cornielje (PvdA) beaamt dat de gemeente veel goede dingen doet voor mensen met lage inkomens, de gemarginaliseerd groepen, maar zij plukken weinig vruchten van maatregelen om de klimaatcrisis te bestrijden. Daar moet bij iedere maatregel aan gedacht worden.

De heer Peters (D66) wil weten of de PvdA slechts oproept tot bewustwording. Of roept de fractie het college op om iets anders te doen?

De heer Cornielje (PvdA) beaamt dat de fractie vraagt om bewustwording van klimaatrechtvaardigheid door dit mee te nemen in de klimaatvisie.

De heer Te Hoonte (VVD) vindt dat de PvdA zich afzet tegen mensen met hogere inkomens die ook iets willen doen voor het klimaat. De fractie creëert een tweestrijd.

De heer Cornielje (PvdA) benadrukt dat politiek keuzes maken is. De PvdA wil eerste mensen die het moeilijk zelf kunnen, helpen. Pas daarna zijn de mensen met een Tesla aan de beurt.

De heer Te Hoonte (VVD) wil weten wat de PvdA gaat doen met het geld dat zij bij de mensen met een hoog inkomen weghaalt.

De heer Cornielje (PvdA) geeft als voorbeeld mensen met een eigen huis die geen geld hebben om hun huis te isoleren.

Mevrouw Zwinkels (CDA) stelt voor om bijvoorbeeld de parkeerkosten bij isolatiewerkzaamheden terug te dringen en dat de regelingen via het VVE-loket en via de woningcorporaties eenvoudiger worden gemaakt. Daarmee help je mensen met een andere positie vanuit een soort solidariteit en wordt de door de VVD genoemde tweestrijd voorkomen.

De heer Cornielje (PvdA) is bereid om daar later verder over te spreken.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt opnieuw wat de PvdA voorstelt.

De heer Cornielje (PvdA) herhaalt dat de fractie klimaatrechtvaardigheid wil opnemen in het beleid. Ook moet nu al nagedacht worden hoe de energiearmoede moet worden aangepakt. Zijn daarvoor nog rijksgelden beschikbaar? Ook moeten bijvoorbeeld zoveel mogelijk huurders gebruik kunnen maken van regelingen voor groene daken.

Mevrouw Zwinkels (CDA) deelt mee dat eerder is afgesproken dat ook huurders van die regelingen gebruik kunnen maken als de eigenaar daarmee instemt. Verder komen er - via de gemeente - allerlei voucherregelingen om energie-armoede tegen te gaan. Die regelingen moeten begrijpelijker en eenvoudiger worden gemaakt. Daarmee bereik je meer mensen wat weer meer impact heeft op het klimaat. Er moeten stappen gezet worden in plaats van teveel aandacht voor nivelleren.

De heer Cornielje (PvdA) is het eens dat de regelingen duidelijker moeten en de communicatie beter moet. De PvdA staat voor verder nivelleren, maar wil ook de klimaatcrisis aanpakken.

Mevrouw Passier (Volt) stelt vast dat het energielandschap er in de toekomst anders uit gaat zien, van een centrale naar een decentrale energievoorziening. Energie wordt straks lokaal opgewekt, opgeslagen en gebruikt. Die overgang vraagt om innovatieve oplossingen, netverzwaringen en in grote investeringen. Volt is daarom blij met het voornemen van het college om te investeren in nutsvoorzieningen en om de netcongestie aan te pakken. De fractie heeft daar een aantal vragen over.

- Waarom wil de wethouder specifiek inzetten op een ontwikkelbedrijf?
- Zijn er onvoldoende markt- en inwonersinitiatieven om zelf elektriciteit op te wekken?
- Er zijn onvoldoende arbeidskrachten met kennis van de energietransitie. Sommige vacatures zijn lastig in te vullen, ook bij de gemeente zoals projectmanagers en juristen met specifieke kennis. Is er bij de gemeente voldoende kennis over warmtebedrijven en elektriciteitsnetwerken?
- Kan een deel van de energietransitie en het energieloket over worden gelaten aan de markt en aan lokale initiatieven?
- De gemeente werkt, naar aanleiding van schriftelijke vragen over dit onderwerp, met behulp van rijksgelden aan een aanvullend aanbod voor ondersteuning van lokale initiatieven. Dat is echter niet opgenomen in de voorjaarsnota.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vindt de opmerking dat de gemeente wil inzetten om een eigen ontwikkelbedrijf niet rijmen met de opmerking dat de energietransitie over wordt gelaten aan de markt en aan lokale initiatieven.

Mevrouw Passier (Volt) legt uit dat het een vraag is of het energieloket kan worden overgelaten aan de markt en lokale initiatieven. Kunnen zij hierbij een rol spelen? Het is een verkennende vraag.
Volt vindt dat de inwoners intensief betrokken moeten worden bij deze veranderingen. Ziet de wethouder een plek voor lokale initiatieven voor een deel van de warmtevoorziening? In het klimaatakkoord is sprake van 50% lokaal eigendom voor elektriciteit. Ziet de wethouder dit ook als een goed streven voor warmte?

De heer Peters (D66) is het er mee eens dat inwoners hierbij betrokken moeten worden. Hij merkt op dat een bepaalde groep Utrechters oververtegenwoordigd is bij inspraak en bij initiatieven. Met name jongeren zijn zwaar ondervertegenwoordigd. Hoe kunnen zij beter betrokken worden bij de ontwikkelingen?

Mevrouw Passier (Volt) weet ook dat jongeren vaker ondervertegenwoordigd zijn bij participatie. De fractie werkt aan een initiatiefvoorstel hoe dit vorm kan worden gegeven.

De heer Peters (D66) benadrukt dat het vooral gaat om jongeren. Zij moeten in de verdere toekomst leven in deze stad. Zij hebben groot belang bij een goed klimaat. Hij wil samen met Volt onderzoeken hoe jongeren beter betrokken kunnen worden bij deze ontwikkelingen.

Mevrouw Passier (Volt) staat daar voor open.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) merkt op dat niet alleen grote gebouwen en ziekenhuizen maar nu ook huizen en laadpalen in de knel komen door de netcongestie. De fractie ziet uit naar innovatieve oplossingen.
In het coalitieakkoord is afgesproken om in gesprek te gaan met verhuurders om te praten over het splitsen van de energierekening. Dat zorgt voor een prikkel voor particuliere verhuurders om te verduurzamen en het haalt een deel van de lasten van de studenten weg. Dat is echter niet opgenomen in de voorjaarsnota. Wat is de stand van zaken?
Sommige maatregelen lijken duurzaam, maar zijn dat niet of minder. Een mer richt zich op de mogelijke impact van specifieke projecten op het milieu, maar er wordt niet gekeken of producten, processen of diensten wel duurzaam zijn. De fractie stelt dan ook een levenscyclusanalyse voor om de duurzaamheid van maatregelen te meten. Windturbines hebben een levensduur van ongeveer twintig jaar. Daarna verdwijnen de bladen in een verbrandingsoven waarbij CO_2 vrijkomt. Er bestaan innovaties als wieken van epoxyhars. Die wieken kunnen gerecycled worden.

Er zijn ook voorbeelden van het downcyclen van windmolens. Ook kunnen windmolens modulair worden gemaakt en dus gemakkelijk op- en afgebouwd kunnen worden. De fractie vraagt de wethouder om daar onderzoek naar te doen.

De heer Te Hoonte (VVD) stelt daarop voor om terughoudend te zijn met het plaatsen van windmolens, nu blijkt dat ze slecht kunnen worden verwerkt.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) wil daar zeker niet terughoudend in zijn. Windmolens brengen tachtig keer meer op dan dat wordt uitgestoten bij de bouw. Als windmolens met nieuwe technieken gerecycled kunnen worden, blijven er straks nog slechts kleine delen over die weer verwerkt kunnen worden in bijvoorbeeld stoeptegels. Zij herhaalt de vraag aan de wethouder om daar onderzoek naar te doen.
De woningnood is hoog. Dat moet de komende jaren veranderen in woonplezier, zoals nu in de Saffier waar ouderen en jongeren samenwonen waarmee met een goede verbinding tussen deze twee groepen, eenzaamheid wordt tegengegaan. Ook het mengen van kwetsbare groepen en studenten en woon-werkgemeenschappen zijn goede voorbeelden van woonplezier. De huurders van wooncoöperaties moeten daarom zelf de regie krijgen binnen projecten. Er wordt al onderzoek gedaan of deze coöperaties gefinancierd kunnen worden. Wat is de stand van zaken?
Op de woningmarkt is er nog steeds veel sprake van discriminatie. Student&Starter stelt voor om in te zetten op informatievoorziening over discriminatie, maar ook op de aanpak van onredelijke huurprijzen. Met name buitenlandse studenten weten vaak niet wat hun rechten zijn. De fractie vraagt de wethouder om deze studenten met bestaande middelen beter te informeren, bijvoorbeeld met een informatiebrochure in meerdere talen die bij de inschrijving kan worden meegegeven.

Mevrouw Meerdink (VVD) merkt op dat hospiteren ook discriminatie in de hand zou kunnen werken. Hoe kijkt Student&Starter daar tegen aan?

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) weet dat daar uitvoerig onderzoek naar is gedaan. Het is aan de betreffende studenten om daar hun mening over te geven.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt om in te zetten op preventie en niet op repressie. De sleutelpersonen en de buurtvaders en buurtmoeders in een wijk moeten daarbij betrokken worden. Student&Starter ziet dan ook graag een sociale hub in Overvecht met organisaties met een sleutelfunctie in de buurt. Organisaties als MCCO zijn van grote maatschappelijke waarde. Daar komen de bewoners en sleutelfiguren bij elkaar om te spreken over maatschappelijke zorgpunten en bijvoorbeeld het weerbaar maken van jongeren tegen criminaliteit en radicalisering. In Stichting Toekomstpunt worden jongeren begeleid naar werk of een opleiding. In het oude schoolgebouw op de Grote Trekdreef worden verschillende initiatieven genomen. Het fungeert al als een sociaalmaatschappelijke hub. De gemeente moet dat verder faciliteren. Daarmee kan met preventie worden gezorgd dat jongeren uit de wijk een kansrijke toekomst krijgen.

De heer Usta (DENK) vindt wonen een fundamentele behoefte. Het is cruciaal voor de levenskwaliteit. Betaalbaar wonen wordt echter steeds problematischer. Woningen moeten ook leefbaar zijn. Een slechte woning kan leiden tot fysieke ziekten, mentale gezondheidsproblemen, stress en sociale isolatie. Woningen moeten ook betaalbaar en toegankelijk zijn. Mensen met verschillende achtergronden bij elkaar bevordert de gemeenschapszin. Het is ook de basis voor een inclusieve samenleving. Het tekort aan sociale huur leidt ertoe dat mensen op straat moeten slapen. DENK wil goede woningen voor alle Utrechters. De woningen moeten eerlijk worden verdeeld. Maar slechts een beperkte groep kan zich de hoge prijzen permitteren. DENK wil zich inzetten voor Utrechters met de zwakke schouders. Voor hen is een koopwoning slechts een droom. De fractie roept op om onderzoek te doen op welke manier ook deze inwoners een woning kunnen kopen. De woningen in Utrecht moeten betaalbaar worden. DENK vraagt de wethouder om een diepgaand onderzoek naar de groep mensen die wel een woning kunnen betalen, maar geen woning kunnen kopen vanwege het rente-aspect. Zo moeten deze inwoners gebruik kunnen maken van een renteloze lening.
Voor de rijke Utrechters (vaak eenpersoons huishoudens) worden grote dure koopwoningen gebouwd. Sociale huurwoningen bevatten slechts één kamer (de kippenhokken), terwijl in die woningen vaak grote gezinnen wonen.

Mevrouw Meerdink (VVD) merkt op dat er in Utrecht veel sociale eengezinswoningen zijn. Zij merkt ook op dat de samenstelling van de bevolking verandert, waardoor er steeds meer eenpersoons huishoudens zijn.

De heer Usta (DENK) heeft andere signalen. Zo is er nog steeds veel vraag naar grotere sociale huurwoningen.

De heer Koning (D66) merkt op dat er eerder veel grote sociale huurwoningen vrijkwamen, vanwege het gebrek aan interesse. Die werden vervolgens toegekend aan kleinere huishoudens.

De heer Usta (DENK) sluit niet uit dat er ook behoefte is aan eengezinswoningen, maar weet dat er behoefte is aan een grotere sociale huurwoningen voor grotere gezinnen. De fractie DENK vindt dat de woningen, zowel sociaal als voor middenhuur, even groot moeten zijn en vraagt de wethouder om een reactie.
DENK is blij met de stappen die worden gezet op het vlak van energietransitie en duurzaamheid. Er moeten maatregelen worden genomen om de wereld leefbaar te houden met groen, zonnepanelen en windmolens waar het kan en duurzame vervoersmiddelen. Een betere wereld bestaat echter niet alleen uit het verduurzamen van dingen. Leefbaarheid betekent ook toegankelijk is voor iedereen. Spreker noemt dat financiële inclusie. Er moet ook rekening worden gehouden met de mensen met een kleine portemonnee. Zelfs een fiets of een kaartje voor de bus is niet voor iedereen te betalen. DENK roept op om te zoeken naar mogelijkheden om hen te ondersteunen. De fractie staat open voor ideeën van het college en van andere partijen.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) merkt op dat de gemeente op dit gebied al veel doet, bijvoorbeeld met de invoering van de U-pas.

De heer Usta (DENK) ontkent niet dat de gemeente al veel doet, maar vindt dat niet genoeg. En niet alle mensen kwetsbare mensen krijgen een U-pas

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt DENK naar concrete maatregelen om deze groep te ondersteunen.

De heer Usta (DENK) antwoordt dat de gemeente de mensen met een minimum inkomen financieel kan ondersteunen bij de aanschaf en het onderhoud van een fiets.

De voorzitter merkt op dat dit onderwerp thuishoort in een andere commissie. Daar is al uitgebreid over gesproken. Het is ook niet onderdeel van de portefeuille van de aanwezige wethouder.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) stelt net als andere fracties vast dat netcongestie de komende jaren een probleem zal worden. Het college denkt aan slimme netoplossingen, samenwerking en innovatie. De ChristenUnie vraagt hierbij aandacht voor het verminderen van het energieverbruik. Met alleen maar meer, meer, meer kan de aarde niet leefbaar worden gehouden. Waar kan het best een beetje minder? Kan de wethouder dit meenemen in het beleid?
Voor de aanpak van de netcongestie wordt extra budget gereserveerd. Waarvoor wordt dit geld exact ingezet? Er wordt slechts gesproken over programmamanagement, pilots en projecten. Ook het college vindt dat er passende maatregelen moeten worden genomen voor het bestrijden van de klimaatcrisis. Een grote oorzaak van de crisis is de wereldwijde uitstoot van CO_2. Ook de gemeente Utrecht werkt daaraan mee door bouwwerkzaamheden, het verwerken van afval en het beheer van de openbare ruimte. Het aandeel van de gemeente is echter niet bekend. Kan de wethouder inzichtelijk maken hoeveel de verschillende programma's bijdragen aan de uitstoot? Wellicht kan gewerkt worden met een zogenaamd CO_2-budget zodat ook gestuurd kan worden op de maximale uitstoot.

De heer Peters (D66) is blij met de aandacht voor het terugdringen van de uitstoot. Hij hekelt echter nieuwe bureaucratische regelingen, terwijl iedereen weet wat er moet gebeuren om CO_2 te besparen.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) vindt dat de regeling niet bureaucratisch hoeft te zijn. Het is goed om ze inzichtelijk te maken waar de gemeente de meeste CO_2 uitstoot. Die informatie kan helpen om zaken te vinden waar veel winst te behalen is.

De heer Peters (D66) vindt regelingen op dit gebied op zijn minst ingewikkeld. Hoe meet je bijvoorbeeld de uitstoot in de programma's Jeugd of Maatschappelijke opvang? Onderzoek daarnaar zal veel geld en tijd kosten.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) is van mening dat het bij sommige programma's lastig zal zijn. Andere gemeenten werken daar wel aan. Zij stelt voor om daar verder onderzoek naar doen. Ook kan gestart worden met programma's waar de uitstoot gemakkelijker kan worden gemeten.

De heer Peters (D66) vindt dat deze energie en capaciteit beter gestopt kan worden in concrete acties om de uitstoot te reduceren.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) is ook voorstander van een concrete acties, maar het meten van de van de uitstoot vanuit de verschillende programma's kan bijdragen aan verdere terugdringing van de uitstoot.

De heer Te Hoonte (VVD) heeft eerder onderzoek gedaan hoe lang bomen moeten groeien om de uitstoot van het verwijderde beton te compenseren. Dat bleek veertig jaar zijn. Dat was al ingewikkeld, laat staan om dit voor een heel programma te berekenen. Hij is er daarom geen voorstander van om een CO_2-balans van de gemeente op te stellen.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) herhaalt dat het beste gestart kan worden met programma's waar de uitstoot gemakkelijker kan worden gemeten. Met het voorstel van de ChristenUnie wordt inzichtelijk waar de meeste winst kan worden behaald.

De heer Te Hoonte (VVD) deelt mee dat het college heeft aangegeven geen pilots meer te doen op dat gebied. Dit extra werk kost ook weer tijd en geld.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) bestrijdt dat het college geen pilots meer wil doen. Het gaat slechts om pilots die geen bijdrage leveren. Het voorstel van de ChristenUnie helpt juist wel, want daarmee wordt duidelijk waar de meeste uitstoot is en waar vervolgens dus efficiënt aan gewerkt kan worden.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) verwijst naar de CO_2-prestatieladder. Het is een praktische doel om met het voorstel van de ChristenUnie een start te maken.

Dat lijkt **mevrouw Alblas** (ChristenUnie) een mooi begin.
Een andere route kan ook zijn om te werken met een eerlijke CO_2-prijs bij maatschappelijke kosten-batenanalyses en bij de inkoop van producten. Is de wethouder bereid om daar onderzoek naar te doen?
Ook de ChristenUnie kijkt uit naar de klimaatvisie en naar de plannen voor Utrecht Circulair. De fractie hoopt verder dat er snel een locatie kan worden gevonden voor tijdelijke woningen en dat er nieuwe plannen komen voor permanente woningbouw. De fractie pleit voor zo duurzaam mogelijk bouwen, mede gezien de ondertekening van het convenant Duurzaam bouwen met de ambitie om voor goud te gaan. Wanneer kan de raad informatie over emissieloos vervoer en tankstations verwachten?

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) deelt mee dat mobiliteit oor Stadsbelang Utrecht een gemeenschappelijke thema is, niet alleen fysiek, maar ook als een symbolische representatie van de vooruitgang. Alleen door samenwerking kan de gemeente soepel en veerkrachtig vormgegeven worden.

De voorzitter merkt op dat dit thema in een andere commissie is behandeld.

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) heeft ervoor gekozen om het thema mobiliteit in iedere commissie te bespreken.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) deelt mee dat elk thema is ondergebracht in een aparte commissie. Zij stelt voor om aan die afspraak vast te houden.

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) gebruikt het woord mobiliteit metaforisch.
De stad verkeert in een verschrikkelijke wooncrisis. Zelf staat hij er al jaren ingeschreven. De wachttijd is momenteel elf jaar. De banaliteit van de wooncrisis is niet alleen zichtbaar bij de jonge volwassenen, maar ook hier in de raad. De raad debatteert al jaren over de wooncrisis, maar de situatie verergert alleen maar. De doelstellingen voor het verbeteren van het aanbod in het middensegment worden niet gehaald. En ook studenten komen al jaren maar moeizaam aan een kamer. Stadsbelang Utrecht hoopt dat met het Actieplan Studentenhuisvesting de beloofde verbeteringen zullen plaatsvinden, maar spreker houdt zijn hart vast.
De woningmarkt mist mobiliteit. De lange wachttijden en de daarmee gepaard gaande onzekerheden vormen een flessenhals op de woningmarkt. De gemeente moet dan ook zoveel mogelijk verhuisbewegingen creëren. Daarmee komen meer passende woningen beschikbaar. Voor een goede doorstroming moeten er goede woningen komen voor met name ouderen. Zij moeten tegen dezelfde prijs in de eigen omgeving kunnen blijven wonen.
De huidige woningvoorraad sluit niet goed aan op de wensen van de gemiddelde Utrechtse woningzoekende. Veel starters willen alleen wonen, maar voor hen zijn er weinig passende woningen beschikbaar. Stadsbelang Utrecht stelt een vraaggerichte toewijzing voor in plaats van een aanbodgerichte toewijzing. Aan welke woningen is behoefte?
Het komende jaar zal de raad een aantal grote keuzes moeten maken. De heer Temming roept op om maatregelen te nemen zodat de toekomstige generatie Utrechters zich geen zorgen hoeft te maken over de woningnood en over lange wachttijden. De fractie pleit voor een mobiele woningmarkt in deze stad in beweging.

Mevrouw Meerdink (VVD) wil weten of Stadsbelang Utrecht af wil van het systeem van loting voor sociale huurwoningen. De fractie heeft een heel betoog gehouden voor jongeren die al lang op de wachtlijst staan. Voor hen is loten een mogelijkheid om een sociale huurwoning te krijgen. Hoe rijmt dat men elkaar?

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) beaamt dat loten voor een jongeren handig kan zijn, maar voor de meeste mensen die een passende woning willen, is dat minder handig.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) ziet dat ondanks het loten het toch lastig is voor de groep van 18-30 jaar om een woning te krijgen, lastiger dan bijvoorbeeld voor 30-plussers. Daarom stelt de fractie voor om woningen alleen te verloten onder de groep die het echt lastig hebben.

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) geeft de voorkeur aan een vraaggericht systeem. Waar en hoe mensen willen wonen, zou voorop moeten staan. En niet dat er toevallig een plek beschikbaar is.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) vindt dat een mooi idee. Er is echter sprake van een woningnood. Daarvoor is nu een lotingssysteem nodig.

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) is het daar niet mee eens. De fractie pleit voor maatwerk, zodat mensen een passende woning krijgen.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat Eneco werkt met een biowarmte-installatie op industrieterrein Lage Weide (zo ver mogelijk van de stad). De centrale draait op afvalhout. De prijs van stadswarmte is gekoppeld aan de gasprijs. Eneco heeft vorig jaar de tarieven verdubbeld en weigert die nu te verlagen, terwijl de gasprijzen drie keer lager zijn dan in 2020. De inwoners van Utrecht kunnen dat beleid niet meer volgen.
Verwarmen door hout te verbranden zou duurzaam zijn, maar het houtkorfje in de tuin wordt verboden. Veel Utrechters moeten stadsverwarming afnemen, vooral in de wijken met sociale woningbouw. Het is de duurste wijze van verwarmen, omdat Eneco weigert de tarieven te verlagen. Hoe wil het college de inwoners dan nog meekrijgen in de energietransitie?
Utrecht Solidair vraagt om een onderzoek naar fijnstof op de boulevards. Zo staat het verkeer op de Marnixlaan vaak stil en je valt er flauw van de uitlaatgassen.
De fractie was trots op de opkoopbescherming, maar nu blijkt dat die regeling veel uitzonderingen kent. Mensen kunnen vergunningen aanvragen om familie in de woning te plaatsen of om de

woning te verhuren. Dat gebeurt in grote getale en de aanvragen worden bijna nooit geweigerd. Is er eindelijk een mogelijkheid voor minder draagkrachtigen om een woning te kopen, is er een groot aantal mogelijkheden om er onderuit te komen. En wie komt controleert er na een jaar verhuur dat de koper er daadwerkelijk in gaat wonen?

De voorzitter geeft na een korte schorsing het woord aan de college voor zijn eerste termijn.

Wethouder Schilderman gaat in op het verzoek van de VVD om een communicatiecampagne te starten over bijplaatsingen. De wethouder zegt toe dat nog dit jaar mee te nemen. De VVD vroeg verder naar de stand van zaken van het URG-programma. Daar wordt de raad eind 2023 over geïnformeerd. Dan wordt ook de visie Utrecht Circulair in 2050 verstuurd met het actieprogramma en de doelstellingen voor circulair bouwen. Dat wordt ingevuld met Europees geld.
GroenLinks vroeg ook naar de visie Utrecht Circulair. De wethouder zegt toe daar bij inkoop aandacht aan te schenken. Bedrijven kunnen echter alleen met wetgeving worden meegenomen. De wethouder zegt toe dat in dat kader te bezien. GroenLinks vroeg aandacht voor een uitgebreidere producentenverantwoordelijkheid op het gebied van kleding. De gemeente zamelt zelf textiel in. Mensen kunnen hun textiel kwijt in de ondergrondse containers. Reshare verwerkt het textiel en houdt, samen met de gemeente, de vervuiling in de gaten. Een onderdeel van de aanbesteding was innovatie om daarmee het aandeel hoogwaardige recycling te verhogen. De wethouder beaamt dat het textiel best vaak vervuild is. Het is dan ook goed dat steeds meer kledingwinkels zelf textiel inzamelen. De gemeente ziet daarmee een kans om hoogwaardig textiel in te zamelen, maar heeft geen mogelijkheden om dat af te dwingen.
De leverancier van ondergrondse containers is failliet gegaan. Het CDA vroeg naar het budget voor dit doel. In het budget voor 2023 is het totaalbudget voor vervangingsinvesteringen opgenomen. Dat budget was echter voor meerdere jaren bedoeld. Dat wordt in de eerste bestuursrapportage gecorrigeerd. Daarin is een vervangingsinvesteringen van 5,9 miljoen euro opgenomen. Door het faillissement is de vervanging inderdaad enige tijd niet uitgevoerd. Dat wordt ingehaald. De kosten zijn daarmee 0,3 miljoen euro gestegen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) is blij met deze uitleg. Zij wil weten of hiermee ruimte in de begroting is ontstaan.

Wethouder Schilderman zegt toe dat na te gaan en de raad daar later over te informeren. Zij denkt dat dit al volledig is gecorrigeerd.
Er was onduidelijkheid over de Upcycle Centra, op welk moment het bedrag daaraan was toegekend. Dat is inderdaad eerder begroot, maar de uitgave moet specifiek worden geautoriseerd. Dat gebeurt nu met deze voorjaarsnota.
D66 vroeg naar het programma dat Rotterdam uitvoert op het gebied van circulariteit. Het initiatief is bekend. Utrecht doet al een aantal zaken die daaraan bijdragen via het programma De groene loper. Met dat programma worden duurzame bedrijven aan een plek geholpen in de stad. Ook zijn er groeiprogramma's voor start-ups en scale-ups. Dat komt allemaal aan de orde bij de bespreking van het bestemmingsplan Strike 4. Er wordt ook gekeken of daarin een aantal ideeën uit Rotterdam kunnen worden verwerkt.

De heer Peters (D66) merkt op dat Rotterdam op zoek is naar gemeenten die zich bij dat programma aansluiten om samen de krachten te bundelen. D66 denkt dat dit ook heel mooi is voor Utrecht.

Wethouder Schilderman herhaalt dat zij daar bij de bespreking van Strike 4 op terugkomt.
De Partij voor de Dieren vroeg naar de stand van zaken van het afschaffen van wegwerkbekers. Er was wat onduidelijk over de ingangstermijn. Het verbod gaat in op 1 januari 2024; vanaf 1 juli 2024 zijn er consequenties voor de prijzen. Dat heeft echter geen betrekking op de gemeente. In het stadskantoor worden op dit moment verschillende alternatieven getest. Na de evaluatie wordt voor 1 januari 2024 een keuze gemaakt.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) stelt vast dat de plasticbekers vanaf 1 januari 2024 niet meer mogen worden gebruikt. In de pilot wordt/getest welk alternatief het beste is.

Wethouder Schilderman beaamt dat.

Student&Starter heeft gesproken over de levenscyclus van windmolens. De wethouder geeft aan dat bij aanbestedingen en tenders circulaire inspanningen worden beloond in de vorm van extra punten. Op die manier stuurt de gemeente op de circulaire energietransitie.
De ChristenUnie stelt voor om bij inkoop van diensten en producten uit te gaan van een eerlijke CO_2-prijs. Daar gaat wethouder van Hooijdonk zo meteen op in. Vanuit de klimaatvisie en vanuit het convenant Verantwoord opdrachtgever en inkoop wordt bekeken hoe de duurzame impact kan worden weergegeven. Daar wordt de raad binnen het actieplan Maatschappelijk verantwoord opdrachtgever en inkoop in het vierde kwartaal van 2023 over geïnformeerd. Dan wordt ook ingegaan op het verzoek om CO_2-waarden op te nemen bij inkoop.
De ChristenUnie vroeg aandacht voor duurzaam bouwen. Daarvoor is dat convenant ondertekend. Het college zet daar zoveel mogelijk op in. Er is echter sprake van een lastige situatie met hoge bouwkosten en een afnemende bestedingsruimte voor kopers door de stijging van de rente. In tenders worden partijen die zoveel mogelijk richting goud gaan, beloond. Met andere partijen wordt daarover het gesprek aangegaan.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt waar het actieplan Maatschappelijk verantwoord opdrachtgever en inkoop is opgenomen in de begrotingscyclus.

Wethouder Schilderman legt uit dat het naar alle waarschijnlijkheid gaat om een uitvoeringsprogramma. Het is niet zozeer kaderstelling maar uitvoering, maar het zou ook een beleidsnota kunnen zijn omdat er iets te kiezen valt. Dat is afhankelijk van de inhoud.

De heer Te Hoonte (VVD) wil weten of het document wordt hernoemd naar de juiste post.

Wethouder Schilderman geeft de voorkeur aan het zoveel mogelijk vasthouden aan de nieuwe standaard, maar het kan voorkomen dat een woord als agenda soms handiger is. Afgesproken is dat wat het daadwerkelijk is, ook zo wordt genoemd.

Toezeggingen wethouder Schilderman

De voorzitter stelt vast dat er geen vragen meer zijn over dit onderwerp en dat de wethouder geen nieuwe officiële toezeggingen heeft gedaan.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt de wethouder de raad op de hoogte te houden van de effecten van de communicatie over bijplaatsingen.

Wethouder Schilderman zegt toe bij de brief over de hotspots (binnen een jaar) in te gaan op de effecten van de communicatie over bijplaatsen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) merkt op dat de wethouder heeft toegezegd of de meevaller in de begroting van ondergrondse containers al is verwerkt.

Wethouder Schilderman zegt toe die informatie voor het slotdebat te verstrekken.

De voorzitter geeft vervolgens het woord aan wethouder Oosters.

Wethouder Oosters gaat in op de vraag van de VVD wat het beleidskader is voor emissieloos vervoer. Dat is nu nog de Nota luchtkwaliteit 2020, maar er wordt gewerkt aan een nieuwe nota. Die wordt binnenkort ter inzage gelegd. Daarna wordt gestart met de uitvoeringsprogramma's. De raad wordt specifiek over emissieloos vervoer geïnformeerd voor het einde van het jaar. Het transitieplan voor de tankstations, waar de ChristenUnie naar vroeg, is in de basis gereed. Die wordt eerst besproken met de tankstationhouders. Dat is, als de gesprekken goed verlopen, gereed in het derde kwartaal van 2023.
GroenLinks kijkt uit naar het nieuwe maatregelenpakket. Op dit moment wordt gewerkt aan de nieuwe beleidsnota en de bijbehorende uitvoeringsprogramma's. Er wordt toegewerkt naar de nieuwe WHO-advieswaarde. De campagne wordt komend stookseizoen weer gestart met aandacht voor zowel binnen- als buitenstook. Deze zomer wordt de gemeentelijke internetpagina voor houtstook aangepast met ook aandacht voor de schadelijke rook van vuurkorven en

barbecues (de gemeente geeft de voorkeur aan elektrische barbecues). Een uitgebreide campagne voor de zomer is niet meer mogelijk. De informatie wordt op de gemeentelijke website geplaatst. De fracties van GroenLinks en de VVD pleiten voor houtstookvrije wijken. De nieuwe Omgevingswet biedt mogelijkheden om rookkanalen te verbieden. Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma. De wethouder zegt toe deze maatregel binnen dat project te onderzoeken, onder andere naar de effectiviteit ervan.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) ziet uit naar een brief hierover voor het einde van het jaar.

Wethouder Oosters zegt toe om daar de raad actief door middel van een brief voor het einde van 2023, samen met het uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit, over te informeren.
Een flinke vermindering van houtstook heeft echt effect op de luchtkwaliteit. Naast een goede communicatie daarover is een volgende stap het aan banden leggen van stoken in de openbare ruimte, waaronder in parken en natuurgebieden. De Partij voor de Dieren heeft er vragen over gesteld. In Amelisweerd is open vuur al verboden. Er wordt binnen het uitvoeringsprogramma onderzocht of dit verder kan worden uitgebreid naar andere natuurgebieden en parken.
Utrecht Solidair heeft vragen gesteld over de luchtvervuiling in onder andere Marnixlaan. De wethouder deelt mee dat er sinds kort significant minder verkeer rijdt. De situatie wordt gemonitord, ook op het gebied van fijnstof.

Toezeggingen wethouder Oosters

De voorzitter stelt vast dat er binnen dit onderwerp geen behoefte is aan een tweede termijn. De wethouder heeft toegezegd in het vierde kwartaal van 2023 een brief te sturen over rookkanalen in open vuur en natuurgebieden en parken.
Hij geeft vervolgens het woord aan wethouder Van Hooijdonk.

Wethouder Van Hooijdonk gaat in op de vraag van de VVD over waterstof en warmtebuffers. Die zijn vanzelfsprekend onderdeel van een toekomstige energiesysteem, ook in relatie tot congestie. De wethouder kondigt een bronnenstrategie aan en zegt verdere brieven toe over de warmtetransitie. Eneco, Tennet en Stedin voeren daar goede gesprekken over en nemen al initiatieven.

De heer Te Hoonte (VVD) heeft expliciet gesproken over opslag van energie met behulp van bijvoorbeeld waterstof. Is dat onderdeel van de bronnenstrategie?

Wethouder Van Hooijdonk deelt mee dat de verduurzaming van het warmtesysteem in de strategie is opgenomen met waterstof als voornaamste mogelijkheid.

De heer Te Hoonte (VVD) weet dat er in Groningen wordt geëxperimenteerd met de opslag van energie in waterstof. In Rotterdam wordt al een fabriek gebouwd voor containers met waterstof. Waar landt dit soort zaken in Utrecht?

Wethouder Van Hooijdonk kondigt een programma Elektriciteit aan. In dat programma wordt aandacht besteed aan de opslag van energie met behulp van bijvoorbeeld batterijen of het gebruik van waterstof. Dat programma wordt in het vierde kwartaal van 2023 aan de raad voorgelegd.

De heer Te Hoonte (VVD) roept op om voorzichtig te zijn met het gebruik van batterijen, gezien het huidige tekort aan silicium.

Wethouder Van Hooijdonk is het daarmee eens. Batterijen kunnen de congestie zelfs nog verergeren. Wat wel en niet verstandig is, wordt opgenomen in het programma Elektriciteit.
Utrecht Solidair vroeg aandacht voor zowel de hout- als de prijzenkant van stadsverwarming. De wethouder beaamt dat het gebruik van de biomassacentrale beter aan de inwoners moet worden uitgelegd. Het is het minst gewenste duurzame alternatief. De hoge prijzen van Eneco ijlen nu nog een beetje na, maar zullen ongetwijfeld dalen. Dat is inderdaad nu vervelend voor mensen met stadsverwarming. In een eerder aangekondigde nieuwe wet (medio 2024) is de prijs anders opgebouwd. De afhankelijkheid van de gasprijs komt te vervallen. De prijs wordt gebaseerd op de echte kosten. De nieuwe wet vereist ook dat de warmtenetten publiek worden.

Het verbranden van afval zorgt voor luchtvervuiling, maar de wethouder benadrukt dat de verbrandingsoven voldoet aan veel hogere eisen dan waar particulieren met houtstook aan moeten voldoen. De vervuiling door houtkachels is 19.000 keer zo groot.
De wethouder is het eens met de voorstellen van D66 voor de warmtetransitie. De fractie vraagt om snel duidelijkheid te geven en om een afwegingskader voor warmte-initiatieven. De wethouder zegt toe daar het initiatief voor te nemen en het in het eerste kwartaal van 2024 aan de raad voor te leggen. Dan wordt ook ingegaan op hoe moet worden omgegaan met initiatieven van bewoners, waar Volt naar vroeg. Ook wordt ingegaan op het voorstel van Volt voor 50% eigendom bij de opwekking van warmte. De eerder genoemde nieuwe wet regelt de publieke warmtebedrijven. In de wet is ook het concept Warmtegemeenschap opgenomen. Daarmee wordt zo'n bewonersinitiatief bedoeld. Dat is nog in ontwikkeling. Dat zou in het afwegingskader terecht moeten komen waar de heer Peters over sprak.

Mevrouw Passier (Volt) merkt op dat de particuliere eigenaren van de opwekking van warmte gevaarlijk zijn van het warmtenet.

Wethouder Van Hooijdonk legt uit dat de in de wet genoemde warmtegemeenschappen niet alleen gaan over de bronnen, maar juist ook over de (warmte)bedrijven. Deze coöperaties zullen in staat moeten worden gesteld om aan alle regels van de wet te voldoen om zo mensen in hun eerste levensbehoeften te kunnen voorzien. De wet voorziet dus in deze mogelijkheid. D66 vroeg al om een afwegingskader; wanneer kiest je voor een particulier of een publiek initiatief. Daar wordt (in het eerste kwartaal van 2024) met de raad over gesproken.
Volt heeft schriftelijke vragen gesteld over ondersteuning. De wethouder kondigt aan daarop terug te komen in het vierde kwartaal van 2023. Het is niet in de voorjaarsnota opgenomen vanwege het (hoge) abstractieniveau van de voorjaarsnota. Rond de jaarwisseling ontvangt de raad altijd een jaarplanbrief met een preciezere bestemming van de middelen. Dan komt ook dit beter beeld.
Er zijn veel vragen gesteld over congestie. Het CDA en de ChristenUnie vragen allebei: wat gaan wij nu doen? De wethouder hekelt de opmerking dat gemeenten hier niets mee te maken zouden hebben. Zij loopt zelf de deur plat bij de netwerkbedrijven. Er wordt bij veel partijen aan gewerkt, bijvoorbeeld dor de provincie met het Energyboard. Ook zijn er concrete acties om problemen, zoals in Lage Weide maar ook op andere plekken, op te lossen. De effecten van congestie worden in kaart gebracht en er wordt samen met partijen naar oplossingen gezocht met aandacht voor gebiedsontwikkelingen en bijvoorbeeld laadpalen. De gemeente werkt nog een eigen planvorming. Er moet nagedacht worden over ruimte in de stad voor allerlei kleinschalige kastjes en huisjes. In de ruimtelijke plannen moet daar rekening mee worden gehouden. Verder wordt bij het kabinet gelobbyd voor betere regels, want Midden-Nederland, dus ook Utrecht, wordt heftiger getroffen door de congestie.
D66 vroeg om actie. De wethouder kondigt aan dat de acties in het vierde kwartaal van 2023 scherp zullen worden geformuleerd. Ten noorden van Utrecht komt met een bovengemeentelijke samenwerking een nieuw groot station voor de aanpak van de congestie. Als dat in Utrecht landt, zal er tempo gemaakt moeten worden. Het procesvoorstel zal de komende week gereed komen.
D66 vroeg ook om in te zetten op kleinverbruikers. De wethouder heeft daar twijfels bij. De netbeheerders hebben objectieve criteria nodig om keuzes te maken. Zij hebben bij een gebiedsontwikkelingen veel liever een collectieve warmtepomp dan veel kleine warmtepompen. Dat is ook efficiënter. Veel kleinverbruikers werken nu aan verdere elektrificatie. Dat is op zich goed, maar daar is veel minder sturing op mogelijk. De eerdere prognoses voor de toename van het gebruik van elektriciteit worden ver overschreden. Daarmee worden ook de kleinverbruikers een vraagstuk. Een van de oplossingen is het spits mijden.
De ChristenUnie vroeg aandacht voor het terugdringen van het energieverbruik. De wethouder legt uit dat het gebruik van elektriciteit alleen maar toeneemt door bijvoorbeeld elektrische auto's, warmtepompen en elektrisch koken in plaats van het gebruik van fossiele brandstoffen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) merkt op dat er een fors budget is vrijgemaakt voor de aanpak van de congestie. Waar wordt dat aan besteed? Gaat het om bijvoorbeeld extra personeelskosten en het stimuleren van spits mijden en dergelijke?

Wethouder Van Hooijdonk beaamt dat het vooral gaat om personeelskosten, gezien het vele werk dat de transitie met zich meebrengt. De gebiedsgerichte ontwikkelingen, bedrijventerreinen en bijvoorbeeld de elektrificering van auto's worden geraakt. Daarvoor is een crisisteam opgesteld. Daar is het geld voor bedoeld.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) snapt dat door verdergaande elektrificering meer elektriciteit wordt gebruikt, maar vraagt toch om beleid om dat gebruik juist weer terug te dringen.

Wethouder Van Hooijdonk deelt mee dat er al allerlei beleid bestaat voor de aanpak van het verbruik van elektriciteit, bijvoorbeeld met maatregelen voor isolatie en met energieboxen.

De heer Peters (D66) heeft daarom behoefte aan de mogelijke scenario's, waar vervolgens beleid op kan worden geformuleerd.

Wethouder Van Hooijdonk herhaalt dat dat onderdeel is van het programma dat in het vierde kwartaal van 2023 aan de raad wordt voorgelegd. Zij legt uit dat de ontwikkelingen door de oorlog in Oekraïne in een enorme stroomversnelling terecht zijn gekomen. Dat kon niet voorspeld worden. Gemeenten en onder andere netbeheerders trachten nu grip te krijgen op de ontwikkelingen. Het zal nog wel even duren voordat er voldoende kennis is. Zij heeft niet voor niets het woord crisis gebruikt. In die tijden moet je handelen zonder dat je alles weet.

De heer Peters (D66) vindt dat dat een goede reden is om scenario's op te stellen. Dan kun je daarop acteren.

Wethouder Van Hooijdonk kondigt aan haar uiterste best te doen om de dromen van D66 waar te maken. Zij hoopt enig begrip hebben gekweekt voor haar pionierswerk.
Na de zomer volgt een uitvoeringsprogramma als uitvoering van het programma Besparen. Het CDA heeft gevraagd om verschillende fondsen van Rijk, provincie en Europa te bundelen. Dat komt in het uitvoeringsprogramma aan de orde. Voor mensen van goede wil die geen koploper zijn, zijn er verschillende soorten maatregelen met informatie, adviezen, inkopen, financieren en bijvoorbeeld een collectieve uitvoering. Ook die zaken worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

Mevrouw Zwinkels (CDA) roept op om dat samen met die grote groep mensen gaan doen. Dat doen se deels al in het uitvoeringsprogramma Aardgasvrije wijken, maar wat kan de gemeente meer doen om dat samenwerken te stimuleren?

Wethouder Van Hooijdonk legt uit dat je dan mensen die niet superactief zijn op dit gebied, moet activeren. Er is een subsidieregeling beschikbaar voor collectieve initiatieven. Er worden voortdurend pogingen gedaan om ambassadeurs te werven om mee te doen aan de fix-eams. Als er collectieven ontstaan zoekt de gemeente naar mogelijke vormen van begeleiding. Maar dan gaat het meestal om mensen in de voorhoede. Er zijn al veel clubs in Utrecht die dat op wijkniveau doen. Daar zijn periodiek contacten mee in het kader van het ondersteuningsprogramma.
De wethouder heeft de raad regelmatig geïnformeerd over maatregelen op het gebied van energiearmoede. De frequentie is in de zomer lager. De eerstvolgende brief verschijnt in oktober 2023 met een overzicht van alle maatregelen op dit gebied, bijvoorbeeld om mensen door de winter te helpen. In de brieven is ook aandacht voor het communiceren over het aanbod van de gemeente met onder andere huis-aan-huisacties en de fix-teams. Mensen worden ook gewezen op mogelijke subsidies. Voor een goede communicatie worden ook allerlei organisaties als de Voedselbank ingezet.
DENK vroeg aandacht voor betaalbaar openbaar vervoer en fietsen. Utrecht kent al fietsdeals, goedkope fietsen met een onderhoudsabonnement. Het openbaar vervoer zit in de U-pas. De wethouder heeft verder onlangs een programma naar de raad gestuurd over de aanpak van vervoersongelijkheid.
Er is verder gevraagd of de gemeente ook taken overlaat aan marktpartijen en bewonersinitiatieven. Dat gebeurt inderdaad. Daarin speelt Energie-U verschillende rollen, onder andere als coördinator van de energie-ambassadeurs. Andere voorbeelden zijn de energiebox en de fix-teams met vrijwilligers, de gemeente, clubs als U-centraal en JMA, een bedrijf dat mensen opleidt richting arbeidsmarkt. De partij Winst uit je woning verzorgt de inkoopacties en de loketten worden ook door een marktpartij gedaan.
De Partij voor de Dieren vroeg of ook landbouw is opgenomen in de klimaatstrategie. De wethouder hoopt nog voor het reces de startnotitie naar de raad te sturen. Daaruit zal blijken dat ook voedsel erin is opgenomen. Er wordt geredeneerd van vanuit emissies. De heer Van Heuven zal zelf kunnen beoordelen of landbouw er voldoende in is opgenomen. Daarin komt zeker

klimaatrechtvaardigheid terug. De wethouder kondigt aan na te denken over CO_2-beprijzing en CO_2-ladders. De wethouder Landbouw gaat over de boeren op Amelisweerd. Zij heeft toegezegd daar in het vierde kwartaal van 2023 op terug te komen.
De wethouder deelt mee dat het inderdaad gaat om aparte raadsbesluiten. De VVD vroeg ernaar. Aanbevelingen aan de raad moeten worden onderbouwd. Daar zijn de overwegingen waar D66 naar vroeg, in opgenomen.
Of er een ontwikkelbedrijf wordt ingezet, is nog niet zeker. Dan zou je wat meer op het publieke belang en op kwaliteit kunnen sturen. Dan vloeien ook de revenuen weer terug naar de samenleving. Maar soms ook omdat het anders niet van de grond omdat het rendement laag is, bijvoorbeeld bij geothermie of drijvende zonnepanelen. Dat moet nog verder worden onderzocht, maar je zult er altijd een goede reden voor moeten hebben.
De Partij voor de Dieren heeft vragen gesteld over de inkoop van gas door de eigen organisatie. Er moet sowieso hard gewerkt worden aan een gasloze organisatie. Daarvoor is bij inkoop alles binnenstebuiten gekeerd. Gas is een eenduidig product met een beperkte herkomst. Er zijn maximaal drie bedrijven die gas leveren. Dus de gemeente heeft niet veel te kiezen. Zo is de markt voor groen gas vrijwel nihil. De wethouder kan niet veel meer verzinnen.
Het bedrag van 1,7 miljoen euro is een inschatting. Het daadwerkelijk bedrag wordt eind dit jaar bekend. Als er geld over is, vloeit dat naar de algemene reserve.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) stelt voor om deze compensatie te besteden aan het verduurzamen van vastgoed, waardoor de gemeente minder gas nodig heeft.

Wethouder Van Hooijdonk benadrukt dat ook het college zich moet houden aan de financiële spelregels. Alle meerkosten komen ook ten laste van de algemene reserve.

De heer Peters (D66) merkt op dat de gemeente nu CO_2-compensatie betaalt aan dat Turkse windmolenpark. Hij stelt voor om dat stop te zetten en het geld lokaal in te zetten.

Wethouder Van Hooijdonk legt uit dat dat binnen het lopende contract niet mogelijk is. Als je dat in het nieuwe contract niet meer opneemt, ben je volgens de officiële regels minder duurzaam bezig. Het is theoretisch wellicht mogelijk dat de raad een ander besluit neemt.
Mevrouw Passier wilde weten of de gemeente voldoende kennis had op dit gebied. De markt is inderdaad overspannen, maar de gemeente Utrecht is populair. Veel mensen willen er graag werken. De wethouder is redelijk tevreden met de bestaande populatie.
Mevrouw Alblas vraagt om alle programma's te voorzien van een CO_2-indicatie. Dat is een gigantische klus. De wethouder is van mening dat de organisatie daarmee geld en capaciteit aan de verkeerde dingen besteed. Zij kondigt aan in de klimaatvisie op te nemen wat op dat gebied verstandig is.

De voorzitter geeft ruimte voor gemiste vragen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) herhaalt haar vraag over bezuinigingen op verduurzaming van het stadskantoor en het verdichten en verduurzamen van bedrijfsterreinen. Welke gevolgen heeft dat voor de ambities van het college? Zo was er een plan hoe energie kan worden bespaard op bedrijventerreinen door van het aardgas af te gaan.

Wethouder Van Hooijdonk deelt mee dat dat nog steeds het plan is. Zij bestrijdt dat het college bezuinigt op klimaat en energie.

Mevrouw Zwinkels (CDA) verwijst naar de tabel pagina 46. Zij ging er vanuit dat het gaat om een overzicht van bezuinigingen.

Wethouder Van Hooijdonk kondigt aan daar bilateraal op terug te komen.

Tweede termijn bij dit onderwerp

De heer Peters (D66) wil samen met (veel) andere partijen richting geven aan het afwegingskader voor onder andere de bewonersinitiatieven. Dat wordt in het eerste kwartaal van 2024 in de raad besproken. Het zou mooi zijn als de raad daar richting aan geeft.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) kondigt fractieberaad aan over haar opmerkingen over CO_2.

Toezeggingen wethouder Van Hooijdonk

Wethouder De Vries gaat in op de vragen van Student&Starter over Overvecht. De fractie wil een sociale hub in de wijk en daarbij gebruik maken van de partijen die al in wijk actief zijn en daar een sleutelfunctie hebben, als MCCO en de Zorgzusters. De gemeente steunt deze partijen, soms ook financieel, onder andere vanuit Samen voor Overvecht. De wethouder zegt toe om samen met hen te kijken naar een kansrijke toekomst ook op het gebied van huisvesting en naar hun vastgoedvraag. Hij heeft de intentie om ervoor te zorgen dat de partijen in de Grote Trekdreef daar zo lang mogelijk kunnen blijven zitten.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt de wethouder om een sociale hub toe te zeggen in Overvecht in combinatie met Samen voor Overvecht.

Wethouder De Vries kan dat niet toezeggen. Er wordt wel gewerkt aan een nieuwe pandvisie om panden te kunnen gebruiken als bijvoorbeeld buurthuis. Soms zal dat sloop en nieuwbouw betekenen; soms wordt gebruikgemaakt van bestaande panden. De invulling wordt gebaseerd op de vraag van de wijk, hetzij in een hub, hetzij verspreid over een aantal verschillende panden.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) blijft pleiten voor een hub in die wijk, gezien de grote uitdagingen. Het is belangrijk om een plek te hebben om met maatschappelijke functies om preventie te realiseren.

Wethouder De Vries merkt op dat Overvecht een grote wijk is. Daar is veel behoefte aan verschillende plekken in de buurt met een sociale functie.
De PvdA heeft vragen gesteld over de buurtagenda en de wijkaanpak. De fractie vroeg de wethouder de raad mee te nemen in de ontwikkelingen. Die moesten onderdeel worden van de planning- en controlcyclus. De wethouder zegt toe de raad daarover te blijven informeren. De gelden voor de buurtaanpak zijn pas sinds 2023 beschikbaar. Daarover zal later verantwoording worden afgelegd. De gelden worden ook opgenomen in de begrotingen van 2024, 2025 en 2026. Daarmee worden de ontwikkelingen ook meegenomen in de planning- en controlcyclus. De wethouder kondigt aan de raad in het vierde kwartaal de nota Buurt- en wijkgericht werken voor te leggen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) stelt voor om voor het Buurt- en wijkgericht werken financiële cijfers in de voorjaarsnota op te nemen.

Wethouder De Vries heeft al toegezegd dat dit onderdeel wordt van de planning- en controlcyclus. De inzet in 2023 en de jaren daarna wordt uiteindelijk verantwoord. Voor het eerst in de eerder toegezegde nota.

Mevrouw Zwinkels (CDA) wil weten of dat terug te lezen is in de programmabegroting eind december 2023.

Wethouder De Vries beaamt dat.
D66 pleit ervoor om de vastgoedorganisatie verder op orde te brengen. Dat gaat over een periode van verschillende jaren. In de brief van 19 april 2023 zijn de stappen aangeven. De wethouder kondigt aan daar jaarlijks op terug te komen in de reguliere planning- en controlcyclus.
De verduurzamingsagenda start met een pilot. De wethouder zegt toe de raad in het voorjaar van 2024 de evaluatie en de verdere uitwerking van het verduurzamen van vastgoed voor te leggen.
De VVD heeft vragen gesteld over magazijn De Zon. Het gaat om een groot bedrag. Het is daarom goed dat de raad aan het stuur zit. De VVD wil het bedrag in de voorjaarsnota reserveren. De wethouder herhaalt dat hij, net als vorig jaar, geen cent zal uitgeven voordat dat met de raad is besproken.

De heer Te Hoonte (VVD) stelt de andere fracties voor om de brief over dit onderwerp in een komende commissievergadering te agenderen.

De voorzitter zegt toe te kijken of daar ruimte voor is.

Wethouder De Vries vervolgt met de beantwoording van vragen over wonen. De VVD en D66 vragen om kritisch te kijken naar de bestaande woningvoorraad. De wethouder is het daarmee eens. Hij heeft eerder al toegezegd de raad in het vierde kwartaal van 2022 te informeren over de aanpak van het beter benutten van de bestaande woningvoorraad door middel van bijvoorbeeld woningdelen en eventueel splitsen. De dilemma's daarbij zullen met de raad worden besproken. Na het zomerreces volgt een campagne over woningdelen en hospitaverhuur. Een onderdeel van de Huisvestingverordening 2024 gaat ook voor het gebiedsgericht beleid voor woningdelen omzetten en voor splitsen.
GroenLinks heeft een aantal RO-vragen gesteld, onder andere over het monitoren van geplande woonprojecten en over de stand van zaken van de projecten, met name hoeveel woningen er verkocht zijn. Die laatste informatie is niet bekend. Daarvoor zijn contacten nodig met makelaars. Het algemeen beeld is dat de verkoop van nieuwbouwwoningen terugvalt door de stijgende rente en de hoogte van de verkoopprijzen. Dat heeft gevolgen voor het bouwproces. Dat loopt vertraging op.
GroenLinks sprak ook over de woningbouwimpuls van het Rijk, of het college al projecten voor ogen heeft. De 4e en 5e tranche zijn al toegekend. Die betroffen geen projecten in Utrecht. De 6e en laatste tranche komt in het najaar van 2023. Op dit moment wordt met onder andere corporaties en BZK overlegd over een shortlist.
De hoge bouwkosten zorgen voor vertraging. De gemeente wil dat versnellen met een financiële bijdrage. GroenLinks vindt dat het geld uiteindelijk terug komen. In de commissie is al een brief toegezegd voor het slotdebat. De wethouder zegt toe daar dit verzoek in mee te nemen.
GroenLinks en de PvdA vroegen naar de stand van zaken van de prestatieafspraken. De gesprekken zijn nagenoeg afgerond. Er moet nog gesproken worden over Stop de verkoop. Daar is het coalitieakkoord duidelijk over. De wethouder zegt toe met de raad na het zomerreces te spreken over de uitkomst van de onderhandelingen. Hij gaat uit van een goed verhaal en mooie prestatieafspraken.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) wil weten of het gaat om één corporatie of om alle corporaties. Als het om een corporatie gaat, kan de gemeente dan met de andere corporaties voort?

Wethouder De Vries zegt toe dat de raad te zijner tijd te laten weten.
Het CDA heeft vragen gesteld over het splitsen van betaalbare koop en middenhuur. De wethouder zegt toe dat mee te nemen, onder andere bij de actualisatie van het actieplan middenhuur. Dat komt in het tweede kwartaal van 2024. Dat is ook zo beschreven in de raadsbrief over het plan van aanpak naar aanleiding van het rekenkamerrapport. Hij zegt ook toe nadere invulling te geven aan de doelstelling om 25% in het middensegment te realiseren. Daaraan gekoppeld heeft het CDA een motie ingediend, waarin de fractie vraagt om dat nu al te splitsen. De wethouder zegt toe te kijken of hij dat terug kan laten komen bij de actualisatie van het actieplan. Daarnaast wordt het meegenomen in het nieuwe volkshuisvestelijk programma in het vierde kwartaal van 2023.
D66 vroeg naar de stand van zaken van het fonds Betaalbare koop. Daarvoor is eerder 3 miljoen euro gereserveerd. De wethouder zegt toe de raad na het zomerreces met een raadsbrief te informeren over de stand van zaken. De uitwerking vraagt meer tijd. Het inzetten van zo'n fonds is complex en vraagt om een zorgvuldige voorbereiding. De wethouder beaamt dat er sprake is van een wooncrisis, maar wil dit verzoek realistisch benaderen. Hij wil het (voor de wooncrisis beperkte) bedrag van 3 miljoen euro zo goed mogelijk inzetten voor betaalbare koop met name voor de lange termijn en voor zoveel mogelijk woningen.
De PvdA vroeg naar de stand van zaken van handhaving. De gemeente kent verschillende maatregelen als de leegstandsverordening en opkoopbescherming. Voor het programma Bescherming van bestaande woningvoorraad zijn middelen beschikbaar gesteld. Die passen binnen de ambities. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van een gefaseerde invoering van de verschillende maatregelen. Daarmee wordt de druk op handhaving zoveel mogelijk gespreid en gereguleerd. Vanaf 2025 zijn er minder middelen beschikbaar. Dan zal worden geëvalueerd welke inzet nodig is en welke middelen daarvoor nodig zijn.

De heer Van der Zweth (PvdA) wil weten of er zaken in de verordening zijn opgenomen die niet gehandhaafd worden.

Wethouder De Vries geeft aan dat dat niet het geval is. Hij ziet uit naar 2025, dan wordt duidelijk of de regeling goed geland is.
De PvdA vroeg naar de stand van zaken van de aanpak van schimmelwoningen. Het Rijk heeft een belangrijke stap gezet door de corporaties te verplichten om slechte energielabels versneld aan te pakken. In 2030 moet dat gereed zijn. Dat komt specifiek ook terug in de prestatieafspraken die na het zomerreces worden afgerond.
Student&Starter heeft vragen gesteld over woningcoöperaties. De wethouder kondigt aan daar in de raadsbrief over betaalbare koop op terug te komen en de raad eind 2023 een concreet voorstel voor te leggen. De wethouder is enthousiast over dit soort coöperaties. Daarmee kunnen woningen voor een lange termijn betaalbaar worden gehouden. Daarnaast wordt daarmee gewerkt aan gemeenschapsvorming.
Student&Starter vraagt aandacht voor discriminatie op de woningmarkt, met name met betrekking tot internationale studenten. Conform de nieuwe Wet goed verhuurderschap (per 1 juni 2023) organiseert de gemeente een online meldpunt voor klachten. Het is verplicht om daarover (in begrijpelijke taal) informatie in het huurcontract op te nemen.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) merkt op dat studenten al voordat ze een woning hebben gevonden, de woningmarkt betreden. Zij stelt daarom voor om samen te werken met de universiteit om de (internationale) studenten vooraf al informatie te verstrekken.

Wethouder De Vries vindt dat een goed voorstel en kondigt aan dit mee te nemen in de gesprekken met de universiteit over instroom van internationale studenten.
DENK wil dat betaalbaar wonen voor iedereen in beeld is. Voor sommige inwoners is het betalen van rente vanuit geloofsovertuiging niet haalbaar. De gemeente is echter geen bank en kan geen geld uitlenen. Er worden nu wel speciale hypotheken voor ontwikkeld.
De fractie vroeg ook om een eerlijke toewijzing van woningen. De Utrechtse woningvoorraad bestaat voor 37% uit woningen van boven de 100 m², voor 41% uit woningen tussen 65 m² en 99 m² en voor 23% uit woningen met een oppervlakte tussen de 10 en 64 m². Sociale woningen moeten conform het coalitieakkoord minimaal een oppervlakte hebben van 65 m². De corporaties proberen de woning af te stemmen op de woonvraag met grote woningen voor grote gezinnen en kleinere woningen voor éénpersoonshuishoudens.

De heer Usta (DENK) vraagt meer informatie over de speciale hypotheken.

Wethouder De Vries weet dat die mogelijkheden worden onderzocht, maar weet niet welke banken die hypotheken aanbieden. Hij zegt toe daar onderzoek naar te doen en de raad over zijn bevindingen te informeren in de verzamelbrief Wonen in het vierde kwartaal van 2023.
Stadsbelang Utrecht wilde weten hoe de doelstellingen van het actieplan worden gerealiseerd. De doorlooptijd van gebiedsontwikkelingen is gemiddeld acht jaar. Het actieplan is in 2017 vastgesteld. Dat moet leiden tot zichtbare resultaten in de komende jaren. De wethouder kondigt aan die te monitoren via de monitor Wonen. In de reportage hierover (Wonen in Utrecht) is onder andere de ontwikkeling van de omvang van middenhuur te zien. Via het NPR wordt gerapporteerd over de gerealiseerd productie van middenhuur.
Utrecht Solidair merkte op dat mensen misbruik maken van de opkoopbescherming doordat er een aantal (wettelijke) uitzonderingen in de regeling is opgenomen. Misbruik is moeilijk te handhaven. Wel is onderzocht om hoeveel woningen het gaat. Het gaat om ongeveer vijftig woningen sinds de regeling in werking is getreden. Voor handhaving zet de gemeente VTH in.

Het valt **mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) op dat een groot aantal uitzonderingen geldt voor een periode van vier jaar. Vaak worden appartementen opgekocht door de ouders. Vervolgens kan de in Utrecht studerende zoon of dochter er, samen met een aantal collega-studenten, wonen en na vier jaar wordt de woning weer verkocht. De regeling was er juist opgericht om dit tegen te gaan. Hiermee kan de grootste groep beleggers zijn gang blijven gaan.

Wethouder De Vries kan moeilijk iets doen aan een wettelijke regeling. Hij beaamt dat de uitzondering voor familie voor een periode langer dan vier jaar mogelijk is. Hij kondigt aan daar verder over na te denken.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat het hier (weer) gaat om een groep die alles gemakkelijk kan betalen. Die groep ontneemt de gewone mensen de kans om een woning te kopen. Zij stelt een discussie voor over de mogelijkheid om deze groep uit te sluiten.

Wethouder De Vries neemt het aanbod graag aan.

De heer Van der Zweth (PvdA) wil weten of de regeling op gemeentelijk niveau op onderdelen aangepast kan worden. Welke beleidsvrijheid heeft de gemeente en onder welke voorwaarden kunnen uitzonderingen worden ingeperkt?

Wethouder De Vries zegt toe deze problematiek mee te nemen in de aangekondigde evaluatie en de raad daarover in het vierde kwartaal van 2023 te informeren.
Student&Starter stelde voor om de energierekening te splitsen. De wethouder zegt toe daar schriftelijk op terug te komen in de brief over besparen in het vierde kwartaal van 2023.

De voorzitter constateert dat er geen gemiste vragen zijn en geeft ruimte voor de tweede termijn voor dit onderwerp.

Tweede termijn voor dit onderwerp

Mevrouw Meerdink (VVD) kondigt aan niet mee te doen aan de discussies over de uitzonderingsregels bij opkoopbescherming. Ook studenten zijn Utrechters. Het genoemde voorbeeld is een prima uitzondering op de regel.

De voorzitter sluit dit debat over de voorjaarsnota en ziet uit naar de vele voorstellen in de komende raadsvergadering.